

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT

Forslag til rådshenstilling om styrket ungegaranti

4. september 2020

J.nr. 2020 - 5082

CADI

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionen har ved COM (2020) 277 af 1. juli 2020 fremsat forslag til en rådshenstilling med titlen 'En bro til job – styrkelse af ungegarantien'. Forslaget er en opdatering af EU's eksisterende ungegaranti fra 2013 og har til formål at understøtte medlemslandenes indsats mod ungdomsarbejdsløshed herunder i lyset af COVID-19.

I forslaget fastholdes opfordringen til medlemslandene om at tilbyde alle unge et tilbud af god kvalitet om beskæftigelse, fortsat uddannelse, lærlingeordninger eller praktik inden for fire måneder, efter at de mister et job eller forlader uddannelsessystemet. Kommissionen foreslår samtidig at udvide ungegarantiens aldersgruppe fra 15-24-årige til 15-29-årige. Dertil kommer et øget fokus på grønne og digitale kompetencer, inklusion af udsatte grupper samt indgåelse af partnerskaber med relevante aktører, herunder myndigheder og arbejdsmarkedets parter.

Rådshenstillingen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

Regeringen er umiddelbart positivt indstillet over for forslaget om en styrket ungegaranti, der kan sende et vigtigt politisk signal til EU's medlemslande om at prioritere deres nationale ungeindsats og modvirke ungdomsarbejdsløshed i lyset af COVID-19. Forslaget er overordnet set i tråd med regeringens prioritet om at sikre, at danske arbejdstagere er rustet til de job, der opstår på kort og længere sigt.

2. Baggrund

Kommissionen har ved COM (2020) 277 af 1. juli 2020 fremlagt forslag til en rådshenstilling med titlen 'En bro til job – styrkelse af ungegarantien'. Forslaget er oversendt til Rådet den 9. juli 2020 i dansk sprogversion.

Rådshenstillingen er en opdatering af EU's eksisterende ungegaranti fra 2013, der blev lanceret som reaktion på udfordringer med ungdomsarbejdsløshed efter finanskrisen. Ønsket om at styrke ungegarantien blev varslet ved Kommissionens tiltrædelse i 2019, men Kommissionen har siden tilpasset forslaget i lyset af COVID-19.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF art. 292 med henvisning til art. 149 og skal vedtages med kvalificeret flertal i Rådet. Hvis rådshenstillingen vedtages, falder den eksisterende ungegaranti.

3. Formål og indhold

Forslaget om en styrket ungegaranti har til formål at understøtte medlemslandenes nationale indsatser mod ungdomsarbejdsløshed, herunder i lyset af COVID-19. Der lægges op til at videreføre den eksisterende ungegarantis opfordring til medlemslandene om at tilbyde alle unge et tilbud af god kvalitet om beskæftigelse, fortsat uddannelse, lærlingeforløb eller praktik inden for fire måneder, efter at de mister et job eller forlader uddannelsessystemet.

Kommissionen foreslår at udvide ungegarantiens målgruppe fra 15-24-årige til 15-29-årige. Dette vil ifølge Kommissionen bringe ungegarantien i bedre overensstemmelse med nationale praksisser og samtidig imødekomme, at også unge mellem 25 og 29 år ventes at blive påvirket af arbejdsløshed som følge af COVID-19.

Med forslaget om en styrket ungegaranti opfordrer Kommissionen desuden til øget fokus på følgende områder:

- *Grønne og digitale kompetencer*: Medlemslandene opfordres til at have fokus på grønne og digitale færdigheder i deres tilbud til unge.
- *Indgåelse af partnerskaber*: Inddrage relevante myndigheder, arbejdsmarkedets parter, uddannelsesinstitutioner og unge-organisationer i relevante faser af deres ungetilbud.
- *Inklusion*: Sikre at også udsatte grupper har adgang til unge-tilbud, herunder unge med handicap, unge med minoritetsbaggrund, og unge, der lever i tyndt befolkede områder. Desuden opfordres medlemslandene til at have et ligestillingsperspektiv i deres indsatser.

Medlemslandene opfordres til at strukturere deres indsatser i faser målrettet unges situation:

- *Kortlægge*: Medlemslandene opfordres til at kortlægge viden om unge i målgruppen og til at gøre brug af varslingsystemer, der kan identificere unge i risiko for at falde ud af uddannelses tilbud eller praktikforløb, så de ikke ender i arbejdsløshed.
- *Opsøge*: Medlemslandene opfordres til at yde en særlig kommunikations- og kontaktindsats for at nå ud til de mest udsatte grupper, herunder at sikre let adgang til relevant information og gøre brug af moderne og ungdomsvenlige informationskanaler.
- *Forberede tilbud*: Medlemslandene opfordres til at gøre brug af rådgivning og til at tage udgangspunkt i de unges situation og kompetencer. Målrettede korte kurser med fokus på konkret opkvalificering ud fra aktuelle behov på arbejdsmarkedet kan anvendes, særligt på det grønne og digitale område. I lyset af COVID-19 opfordres medlemslandene til at skelne mellem udsatte unge, der befinder sig i målgruppen i længere perioder, og mere ressourcestærke unge, der befinder sig kortvarigt i målgruppen, eksempelvis som følge af fyringer eller nedlukning grundet COVID-19.

- *Give tilbud:* Medlemslandene opfordres til at gøre brug af og følge op på målrettede og velfungerede indsatser, der har fokus på at integrere unge på arbejdsmarkedet.

Til at supplere landenes nationale indsatser ønsker Kommissionen, at der kan gøres brug af EU-midler gennem bl.a. Den Europæiske Socialfond Plus og REACT-EU-instrumentet. Det bemærkes, at forhandlingerne om rammerne for anvendelsen af disse midler foregår i forbindelse med de konkrete sektorretsakter.

Kommissionen vil desuden fortsat monitorere implementeringen af ungedegarantien i medlemslandene gennem Det Europæiske Semester.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at rådshenstillingen er inden for rammerne af EU's kompetence til at koordinere, vejlede og understøtte medlemslandenes nationale indsatser. Kommissionen fremhæver i øvrigt, at den styrkede ungedegaranti viderefører implementeringen af den eksisterende ungedegaranti. Kommissionen understreger desuden, at rådshenstillingen fuldt anerkender og respekterer national kompetence, og at forskellige udgangspunkter i medlemslandene kan føre til forskelle i implementeringen af rådshenstillingen.

Regeringen er enig i vurderingen af, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

I Danmark er der på tværs af ressortområder et stort fokus på at hjælpe unge i uddannelse og beskæftigelse, hvilket lovgivningen og løbende initiativer og indsatser allerede understøtter og sikrer.

Beskæftigelsesministeriet har det overordnede ansvar for beskæftigelsesindsatsen i Danmark for borgere, der modtager offentlig forsørgelse. Det følger af gældende dansk ret, at kommunerne og a-kasserne skal tilrettelægge en indsats, der tilpasses den enkelte persons ressourcer og behov med henblik på at give den mest effektive individuelle indsats og gælder alle uanset baggrund. Indsatsen skal desuden tilrettelægges under hensyn til aktuelle behov på arbejdsmarkedet, herunder et stigende behov for grønne og digitale kompetencer.

Desuden eksisterer der et tilbud om beskyttet beskæftigelse til personer under 65 år, som pga. deres handicap eller særlige sociale problemer ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår, og som ikke kan benytte tilbud efter anden lovgivning.

I Danmark tilbydes en lang række forskellige uddannelsesmuligheder for unge. En ungdomsuddannelse kan enten være rettet mod et bestemt job (en erhvervsuddannelse) eller forberede til videre uddannelse (gymnasial uddannelse). Hvis man efter folkeskolen ikke føler sig klar til at starte på en ungdomsuddannelse, kan man, hvis

man er under 25 år, starte på den forberedende ungdomsuddannelse (FGU). Når man er fyldt 25 år, er der en række andre uddannelses tilbud. Der findes f.eks. særlige, kortere erhvervsuddannelsesforløb, hf-enkeltfag, forberedende voksenundervisning (FVU) og almen voksenuddannelse (AVU). Derudover findes også Arbejdsmarkedsuddannelser (AMU), hvor man kan tilegne sig kvalifikationer og kompetencer, som er efterspurgt på arbejdsmarkedet.

7. Konsekvenser

Forslaget til rådshenstilling om en styrket ungegaranti er ikke bindende og har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

Det vurderes umiddelbart, at der inden for rammerne af de gældende systemer vil kunne gives et tilbud om enten uddannelse, beskæftigelse, læreplads eller praktik inden for 4 måneder til 15-29-årige, og at Danmark dermed lever op til udkastet til rådshenstillings opfordring. Det vurderes ligeledes, at der allerede i dag er etableret et tæt samarbejde på tværs af ressortområder med henblik på at sikre og understøtte en sammenhængende indsats over for unge.

8. Høring

Forslaget er den 3. juli 2020 sendt i høring i EU-Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale Forhold. Der indkom følgende høringssvar, som nedenfor gengives i deres fulde længde.

Dansk Arbejdsgiverforening

DA er grundlæggende tilhænger af målet med ungegarantien, nemlig at sikre at så mange unge som muligt gennemfører en relevant uddannelse og kan bidrage på arbejdsmarkedet.

DA finder dog fortsat, at ungegarantien, snarere end at udgøre en reel løsning på den strukturelle ungedighed i dele af Europa, er symptombehandling.

Midlerne til at sænke den strukturelle ungedighed skal målrettes langsigtede reformer, som skal sikre en bedre overgang fra uddannelse til arbejdsmarkedet. Et eksempel herpå er vekseldannelsesprincippet, der netop samtænker indholdet i uddannelserne med arbejdsmarkedets behov.

DA er enige i, at unge i høj grad skal have både uddannelse og vejledning, der rettes mod arbejdsmarkedet.

I denne forståelse bør man dog også indtænke principperne omkring ”ret og pligt” og sikre, at de unge også bliver mødt med klare incitamenter til at deltage i uddannelses- og arbejdsmarkedsrettede initiativer, der er målrettet beskæftigelse.

DA finder herudover, at det skal pointeres, at uddannelse i det formelle uddannelsessystem ikke nødvendigvis er løsningen for alle unge, der er ledige. For en stor del kan beskæftigelse eller virksomhedspraktik være en mindst lige så god eller

bedre adgang til at opnå færdigheder eller kompetencer, som kan bruges på arbejdsmarkedet. En stor del af opkvalificeringen af arbejdsstyrken foregår i dag på virksomhederne, både gennem formel videreuddannelse eller sidemandslæring og gennem de kompetencer, man som beskæftiget erhverver sig ved at være på en arbejdsplads.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening

FA ser positivt på de mange tiltag, som skal gælde alle personer på arbejdsmarkedet, herunder også medarbejdere, der har videregående uddannelse.

Det er også positivt, at Kommissionen har til hensigt at styrke inddragelsen af arbejdsmarkedets parter og anvendelsen af den sociale dialog på europæisk plan.

FA har ikke yderligere bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ventes generelt at være bred opbakning til forslaget blandt EU's medlemslande, eftersom en række medlemslande har efterlyst EU-handling for at imødegå udfordringer med ungdomsarbejdsløshed i lyset af COVID-19.

Det kan forventes, at flere medlemslande vil give udtryk for, at der skal tages højde for nationale omstændigheder i implementeringen af den styrkede ungaranti.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er umiddelbart positivt indstillet over for forslaget om en styrket ungaranti, der kan sende et vigtigt politisk signal til EU's medlemslande om at prioritere deres nationale ungeindsats og modvirke ungdomsarbejdsløshed i lyset af COVID-19.

Forslaget er overordnet set i tråd med regeringens prioritet om at sikre, at danske arbejdstagere er rustet til de job, der opstår på kort og længere sigt. Dette er også tilfældet under krisen som følge af COVID-19, som tydeliggør behovet for at give ikke bare ufaglærte og faglærte nye kompetencer, men også unge mennesker, der skal finde fodfæste på arbejdsmarkedet, så de står styrket på den anden side.

Regeringen vil indgå aktivt i arbejdet med rådshenstillingen med henblik på at sikre en så klar og operationel tekst som muligt. Regeringen vil samtidig arbejde for, at hensynet til medlemslandenes forskellige nationale arbejdsmarkedsmodeller og arbejdsmarkedets parter fuldt ud respekteres i de videre forhandlinger.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget om en styrket ungaranti har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Folketingets Europaudvalg modtog grund- og nærhedsnotat om den tidligere rådshenstilling om ungaranti den 16. januar 2013. Folketingets Europaudvalg modtog endvidere samlenotat om den tidligere rådshenstilling om ungaranti den 14. februar 2013.